

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.392/2017/6. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Szendrei Kornél ügyvéd (címe) által képviselt felperes neve (címe) felperesnek - a dr. Koller Domonkos ügyvéd (címe) által képviselt I.rendű alperes neve (címe) I. rendű, és a dr. Kiss István ügyvéd (címe) által képviselt II.rendű alperes neve (címe) III. rendű alperesekkel szemben szerződés részleges érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 7.P.20.853/2016/15. számú ítélete ellen az I. rendű alperes 17. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. rendű alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperes részére 6350 (Hatezer-háromszázötven) forint másodfokú perköltséget.

Ez ellen az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

A felperes, mint adós 2008. február 26. napján svájci frank devizanemben nyilvántartott kölcsönszerződést kötött az I. rendű alperessel, mint hitelezővel, amelyet **dr. B. M.** közjegyző szám alatt közjegyzői okiratba foglalt.

A szerződés III. pontja szerint „A szerződő felek megállapodnak abban, hogy a jelen közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződés alapján az adósok terhére mindenkor fennálló kölcsön- és járuléktartozás tekintetében, annak közokirati tanúsításaként, az adósoknak hitelezőnél vezetett számlái és a hitelező vonatkozó bizonylatai alapján készített közjegyzői ténytanúsítványt fogadják el. Az adósok és zálogkötelezettek alávetik magukat annak, hogy a jelen közjegyzői okirat alapján az adós terhére fennálló kölcsön- és járuléktartozás összegét, esetleges végrehajtási eljárás kezdeményezése esetén is, a hitelező felkérésére a fenti módon közjegyző tanúsítsa.”

A felperes a módosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy a kölcsönszerződés fenti kikötése tisztességtelenség címen érvénytelen, hiszen az sérti a fogyasztóval kötött szerződésekben tisztességtelennek minősülő feltételekről szóló 18/1999. (II.5.) Korm. rendelet (Rendelet) 1. §-a (1) bekezdésének b) és j) pontjait.

Az I. rendű alperes elsődlegesen a per megszüntetését, másodlagosan a kereset elutasítását kérte, a III. rendű alperes nem tett nyilatkozatot.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletében megállapította a kölcsönszerződés fenti rendelkezésének az érvénytelenségét, továbbá azt, hogy az érvénytelen kikötés 2008. február 26. napjától nem jelent kötelezettséget a felperesre

nézve és a szerződés e kikötés mellőzésével egyebekben változatlanul köti a feleket. A III. rendű alperes ennek tűrésére, az I. rendű és a III. rendű alpereseket pedig a felperes részére 38 100 Ft perköltség, továbbá az állam részére 36 000 Ft le nem rótt elsőfokú illeték egyetemleges megfizetésére kötelezte. Az ítélet indokolásában kifejtette, hogy a kereseti kérelem a felperes fizetési kötelezettségénekösszagszerűségét nem érintette, ezért a 2014. évi XL. törvény (DH2 törvény) 37. §-a (1) bekezdésének megfelelő kereset előterjesztése nem volt szükséges, így az I. rendű alperes alap nélkül kérte a per megszüntetését. A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 209. §-ára, továbbá a Rendelet 1. §-a (1) bekezdésének j) pontjára hivatkozva rámutatott, hogy a keresettel támadott - fogyasztói szerződésben foglalt és egyedileg meg nem tárgyalt - kikötés tisztességtelen. Ennek oka az, hogy a kikötés alapján a közjegyző - kizárólag az I. rendű alperes nyilvántartásainak adataira alapítva - közokirati formában tanúsítványt állíthat ki az adósokkal szemben, így e rendelkezés a fogyasztó terhére megfordítja a bizonyítási terhet, hiszen közokirat hiányában az I. rendű alperes lenne köteles bizonyítani a követelése fennállását és összegét. Megállapította, hogy a semmis kikötést figyelmen kívül kell hagyni a felek jogviszonya tekintetében. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 78. §-ának (1) bekezdése alapján a pervesztes I. rendű és III. rendű alpereseket egyetemlegesen kötelezte a felperes jogi képviselői munkadíjból álló perköltsége, valamint a feljegyzett kereseti illeték megfizetésére.

Az I. rendű alperes a fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a közokiratba foglalt kölcsönszerződés alapján peres út igénybevétele nélkül végrehajtási eljárás kezdeményezhető, amelyhez a megállapodást tartalmazó közokiraton kívül csupán azt kell közokirati formában igazolni, hogy a kölcsönszerződés felmondásra, a felmondás pedig az adós részére kézbesítésre került. Erre a célra szolgál a közjegyző által kiállított ténytanúsítvány, amely nem a tartozás összegét, hanem a felmondás kézbesítésének tényét igazolja. Utalt arra is, hogy az I. rendű alperesnek a végrehajtás elrendelésekor nem kell bizonyítania a követelésének azösszagszerűségét, és a követelést peres út igénybevétele nélkül is érvényesítheti, így a keresettel támadott kikötés a bizonyítási terhet nem fordítja meg. Rámutatott, hogy az elsőfokú bíróság által érvénytelennek talált rendelkezés nem jogosítja fel a hitelezőt annak kizárólagos megállapítására sem, hogy az adós teljesítése szerződésszerű-e. Kifejtette, hogy őt mind a szerződéskötéskor hatályos 1996. évi CXII. törvény (rég Hpt.), mind pedig a jelenleg hatályos 2013. évi CCXXXVII. törvény (új Hpt.) nyilvántartás vezetésére kötelezi, amelynek jogszerűségét a pénzügyi felügyeleti szerv rendszeresen ellenőrzi, és azzal szemben az adósok kifogással, továbbá - a régi Hpt. 215/B. §-ának (8) bekezdése, valamint az új Hpt. 288. §-ának (8) bekezdése alapján - panasszal is élhetnek, amelynek eredményeként a hitelintézet köteles igazolni a követelésénekösszagszerűségét. Rámutatott, hogy a régi Hpt. 206. §-ának (2) bekezdése és az új Hpt. 275. §-ának (2) bekezdése értelmében kifogás hiányában vélelmezni kell a hitelező nyilvántartásának helyességét, amelynek a perbeli kikötés megfelel, így az a Ptk. 209. §-ának (6) bekezdése alapján nem lehet tisztességtelen. A követelésösszagszerűségét az adós a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (Vht.) 41. §-ában szabályozott eljárásban, ennek sikertelensége esetén pedig végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránt indított perben vitathatja, ahol minden őt megillető kifogást előterjeszthet.

A III. rendű alperes csatalakozó fellebbezést terjesztett elő, amelyet az ítéletábra jogerősen elutasított.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helyes indokai alapján történő helybenhagyását kérte.

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és azt alaptalannak találta.

A bírói gyakorlat szerint tisztességtelen az a szerződési feltétel, amely alapján a fogyasztó a mindenkori tartozásának fennállása és összege tekintetében a vele szerződést kötő hitelező üzleti könyveit és nyilvántartásait tekinti irányadónak és hitelesnek, azok tartalmának feltétlenül és ellenvetés nélkül aláveti magát, és kinyilvánítja, hogy a hitelező által a saját üzleti könyvei alapján készített tartozáskimutatást elfogadja a fennálló kölcsöntartozását közokirati formában igazoló közjegyzői ténytanúsítvány alapjaként (Fővárosi Ítélet tábla 5.Pf.21.882/2013/4., 14.Gf.40.005/2015/5., 16.Gf.40.212/2015/7., 5.Pf.20.070/2016/4/II., Debreceni Ítélet tábla Pf.II.20.385/2015/6., Pf.I.20.760/2016/7., Pf.I.20.873/2016/6.).

A perbeli szerződéses kikötés is ilyen, hiszen abban a felperes mindenfajta hitelezői igényérvényesítés esetére, feltétel és ellenvetés nélkül, előre elfogadta az I. rendű alperes üzleti könyveiben foglalt kimutatások mindenkori tartalmát a tartozása fennállásának és összegének bizonyítékeként. Mindez azzal a következménnyel jár, hogy - akár a végrehajtási záradék kiállítására, akár a követelés érvényesítésére irányuló egyéb polgári eljárás során - az I. rendű alperes a szerződésből eredő követelésének fennállását és összegét a maga által egyoldalúan, azaz a fogyasztó közreműködése nélkül elkészített nyilvántartás adataival igazolhatja, hiszen azt a fogyasztó a nyilvántartás konkrét tartalmának mindenkori ismerete nélkül előre elfogadta. Így a fogyasztó arra kényszerül, hogy mindenfajta hitelezői igényérvényesítés esetén az I. rendű alperes perrel érintett kikötéssel bizonyítéknak minősített egyoldalú nyilatkozatával szemben ellenbizonyítson. Ilyen kikötés hiányában az egyik fél által egyoldalúan, a másik fél közreműködése nélkül elkészített nyilvántartás nem rendelkezne nagyobb bizonyító erővel, mint a fél saját nyilatkozata, így az nem minősülhetne olyan közhiteles bizonyítéknak, amely önmagában is igazolja a követelés lejártát és összege szerűségét. Ezért a keresettel érintett rendelkezés megkönnyíti a fogyasztóval szembeni igényérvényesítést, egyidejűleg megnehezíti a fogyasztó jogait a hitelező könyveiben, nyilvántartásaiban szereplő tartozás összegének vitatása során, így az a Rendelet 1. §-a (1) bekezdésének j) pontja alapján tisztességtelennek minősül.

Az I. rendű alperes a fellebbezésében helyesen hivatkozott arra, hogy a végrehajtási záradék kiállítása iránti kérelemhez nem a hitelező nyilvántartásainak tartalmáról szóló közjegyzői tanúsítványt, hanem a kölcsönszerződés felmondásának közléséről szóló ténytanúsítványt kell csatolni (a közjegyzőkről szóló 1991. évi XLI. törvény (Ktv.) 136. §-a (1) bekezdésének e) pontja), amely nem a fennálló tartozás összegét, hanem kizárólag azt igazolja, hogy a kölcsönszerződés felmondásra, a felmondás pedig az adóssal közlésre került (Ktv. 142. §-a). Ennek azonban a per során nem volt jelentősége, a keresettel támadott kikötés ugyanis nem a felmondás tényét és kézbesítését bizonyító közjegyzői ténytanúsítványról, hanem az I. rendű alperes mindenkori nyilvántartásainak tartalmát igazoló közjegyzői tanúsítványról szól, és a felperest arra kötelezi, hogy az abban kimutatott mindenkori tartozás fennállását és összegét feltétel nélkül, előre fogadja el, így ez a kikötés a kifejtett okok miatt nem tisztességes.

A végrehajtás elrendelésére, megszüntetésére és korlátozására irányuló eljárások fellebbezésben írt szabályai a per során szintén nem bírtak jelentőséggel. Azt ugyanis, hogy a követelését milyen eljárás keretében érvényesíti, kizárólag az I. rendű alperes jogosult eldönteni, azonban bármiképpen dönt is, a perbeli kikötésre minden eljárásban hivatkozhat, hiszen az nemcsak a végrehajtási eljárás, hanem mindenfajta hitelezői igényérvényesítés, így a hitelező által indított peres eljárás esetén is irányadó, ezért az a kifejtett okok miatt a Rendelet 1. §-a (1) bekezdésének j) pontja alapján mindenképpen tisztességtelennek minősül.

Az, hogy az I. rendű alperest jogszabály kötelezi az adós tartozására vonatkozó nyilvántartások vezetésére, a jogvita eldöntése során ugyancsak irreleváns volt. E jogszabályok ugyanis a felperessel fennálló jogviszonyra vonatkozóan nem tulajdonítanak, és nem is tulajdoníthatnak bizonyító erőt az I. rendű alperes nyilvántartásainak. Önmagában pedig az a körülmény, hogy az I. rendű alperes számára jogszabály írja elő a nyilvántartások vezetését, még nem jelenti azt, hogy e nyilvántartások tartalmát a felperesnek bizonyítékként előre el kellene fogadnia.

Az a tény, hogy a felperes az I. rendű alperes fellebbezésében hivatkozott jogszabályi rendelkezések alapján kifogást emelhet a hitelező által készített elszámolás tartalma ellen, nem orvosolja a per tárgyát képező kikötés által a fogyasztó terhére előidézett súlyos egyenlőtlenséget. A kifogást ugyanis az I. rendű alperes maga jogosult elbírálni, így a fogyasztó nyilatkozataitól függetlenül továbbra is ő határozhatja meg a saját nyilvántartásának tartalmát, ami a perrel érintett kikötés folytán a felperesre is kihat, hiszen az a hitelező által elkészített nyilvántartással szemben a felperest mindenfajta hitelezői igényérvényesítés esetén ellenbizonyításra kényszeríti. Az I. rendű alperes alap nélkül hivatkozott arra, hogy a kikötés megfelel a régi Hpt. 206. §-a (2) bekezdésének, e jogszabályi rendelkezés ugyanis a számláról megküldött kimutatást csak akkor tekinti elfogadottnak, ha azzal szemben az ügyfél 60 napon belül írásban nem emelt kifogást, a keresettel támadott kikötés azonban akkor is alkalmazható, ha a felperes élt a kifogás jogával, és akkor is, ha nem.

Annak megállapítása során, hogy a perrel érintett szerződéses rendelkezés tisztességtelen-e, nem volt jelentősége a szerződéskötést követően hatályba lépett jogszabályoknak, így a régi Hpt. 215/B. §-a (8) bekezdésének, és az új Hpt-nek sem, hiszen a szerződés érvényességét a megkötésekor hatályos jogszabályi rendelkezések alapján kellett megítélni.

Bár a felperes arra hivatkozott, hogy a per tárgyát képező kikötés a Rendelet 1. §-a (1) bekezdésének b) és j) pontjai alapján is tisztességtelen, az elsőfokú bíróság a keresetnek csak a Rendelet 1. §-a (1) bekezdésének j) pontja alapján adott helyt, és nem foglalt állást arról, hogy a kikötés kizárólagosan az I. rendű alperest jogosítja-e fel annak eldöntésére, hogy a felperes teljesítése szerződésszerű-e, vagy nem. Mindez nem sérti az eljárási szabályokat, hiszen a keresettel támadott rendelkezés a Rendelet 1. §-a (1) bekezdésének j) pontja alapján önmagában is érvénytelennek minősült, ezért nem volt feltétlenül szükséges annak vizsgálata, hogy a kikötés a Rendelet 1. §-a (1) bekezdésének b) pontjában írt okból is tisztességtelen-e, vagy nem. Az elsőfokú bíróság eljárását a felek maguk sem kifogásolták, hiszen ezen okból az elsőfokú ítélettel szemben egyikük sem fellebbezett. Ezért az ítéletábra - a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között

(Pp. 253. §-ának (3) bekezdése) - nem foglalhatott állást arról, hogy a keresettel támadott rendelkezés sérti-e a Rendelet 1. §-a (1) bekezdésének b) pontját, ezért nem foglalkozott az I. rendű alperes fellebbezésének azon részével, amelyben amellettt érvelt, hogy a sérelmezett kikötés e jogszabályi rendelkezéssel nem ellentétes.

A kifejtett okok miatt az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az I. rendű alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az ítéltábla a felperes jogi képviselői munkadíjból álló másodfokú perköltségének megfizetésére, amelynek összegét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (3), (5) és (6) bekezdései, valamint 4/A. §-ának (1) bekezdése alapján 5 000 Ft + áfa, azaz 6 350 Ft-ban határozta meg. Az I. rendű alperes a másodfokú eljárás során felmerült költségeit maga viseli (Pp. 78. §-ának (1) bekezdése).

Debrecen, 2017. július 11.

Dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Tibor Tamás s.k. előadó bírő, Dr. Bakó Pál s.k. bírő

A kiadmány hitelül:

tisztviselő